

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ РИЗИК-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Березуцький В. В., Ільїнська О. І.

Ключові слова: ризики, міжнародні стандарти, ВНЗ, імплементація, система

Актуальність теми визначається необхідністю вдосконалення системи керування у сфері охорони праці вищого навчального закладу, та зумовлена тенденціями зростання економічних та екологічних збитків від шкоди працівникам внаслідок несприятливих умов праці, нещасних випадків; вимогами імплементації європейських стандартів з безпеки в Україні (ISO 45001:2019). Результати керування охороною праці ВНЗ прямо впливають на економічну і соціальну успішність, його конкурентноздатність на ринку.

Метою дослідження є удосконалення системи керування професійними ризиками працівників ВНЗ та дослідження особливостей застосування ризик-орієнтовного підходу (РОП) в систему охорони праці вищого навчального закладу (ВНЗ).

Об'єктом дослідження є зменшення ризиків погіршення здоров'я працівників та студентів, які працюють та вчать в університеті згідно стандарту ISO 45001:2019.

Для досягнення зазначеної мети було виконано такі наукові та практичні завдання: аналіз закордонного та вітчизняного досвіду впровадження РОП в СУОП; розроблено систему керування професійними ризиками на основі існуючої СУОП у ВНЗ; розроблено алгоритм та етапи втілення РОП у СУОП ВНЗ; розроблено систему визначення та оцінювання ризиків з врахуванням особливостей праці у ВНЗ та існуючого національного законодавства; розроблені проекти методичних матеріалів та вказівок для окремих елементів системи керування професійними ризиками у ВНЗ, розроблено основну та звітну документацію (нові інструкції, карти ризиків, тощо).

Проблемою вирішення поставленої мети є застаріла система керування ВНЗ у сфері охорони праці, а саме: структурна складність ВНЗ, що визначається наявністю навчальних класів, майстерень, дослідного заводу, лабораторій, де працюють і професіонали і студенти; наявність недосвідчених виконавців завдань керівників, а саме студентів, призводить до підвищення ризиків при поводженні з обладнанням, небезпечними середовищами та матеріалами; проблемою з наявністю та використанням у ВНЗ застарілого обладнання та комунікацій, аудиторного фонду та будівель, що є джерелом небезпеки, і також підвищує ризики; розвиток наукового прогресу, який пов'язано з діяльністю наукових робітників у ВНЗ, завжди пов'язано з розробкою нового, невідомого, що також несе потенційну небезпеку для оточуючих та середовищу.

Особливістю цього дослідження є те, що створення системи керування ризиками (СКР), при виконанні завдань охорони праці ВНЗ відбувається в умовах працюючого ВНЗ, а тому всі питання повинні вирішуватись узгоджено з тими положеннями, що вже існують. РОП має бути інтегрованим в існуючу систему. Таке дослідження у ВНЗ виконується вперше в Україні.

Березуцький Вячеслав Володимирович, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри, кафедра "Безпека праці та навколишнього середовища", Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», вул. Кирпичова, 2, м. Харків, Україна, 61002
E-mail: viaberezuc@gmail.com

Ільїнська Ольга Ігорівна, кандидат технічних наук, доцент, кафедра "Безпека праці та навколишнього середовища", аціональний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
вул. Кирпичова, 2, м. Харків, Україна, 61002